

My Subscriptions

 Select for Delivery[◀ Previous](#) [Next ▶](#)Copyright 2017 De Persgroep Nederland BV
All Rights Reserved

de Volkskrant

de Volkskrant

28 maart 2017 dinsdag

Ten Eerste; Blz. 12, 13

1730 woorden

Soeverein in al zijn vezels

JAAP STAM

Toen Klaas Knot er als president in 2011 aantrad, had zelfs De Nederlandsche Bank enige averij opgelopen door de financiële crisis. Knot, die deze week zijn zesde jaarverslag uitbrengt, kwam als geroepen: geen jongen uit het old boys network maar een gewone man, die autonoom en ongebonden zijn oordeel bepaalt. In zijn hart is hij geen bankier, zegt een studievriend, maar een leraar.

OP HET TWEEDE GEZICHT Klaas Knot

Fliik Klaas Knot, de president van De Nederlandsche Bank, geen kunstje. Dat ondervonden leden van de Groningse studentenvolleybalclub, waarvan hij penningmeester was. Van spelers die met een contributieachterstand de benen hadden genomen, achterhaalde hij het adres om hen vervolgens met aanmaningen te bestoken tot ze hadden betaald.

'Hij is fanatiek in alles wat hij doet', zegt zijn studiegenoot Nico Mensink, Knots beste kameraad.

Aanstaande donderdag presenteert Knot zijn zesde jaarverslag. Hij zal zeggen dat Nederland er goed voorstaat, maar dat er nog veel werk aan de winkel is.

Knot zal de onderhandelaars in de kabinetsformatie aansporen tot resolute daden. De hypotheekrenteaftrek zal verder moeten worden versoerd, hervormingen van de arbeidsmarkt en het pensioenstelsel zijn onvermijdelijk, de economie moet worden verduurzaamd.

Het overschot van drie miljard euro dat Rutte II achterlaat, moet niet wild worden uitgegeven. Knot zal pleiten een buffer aan te leggen opdat Nederland bij een volgende recessie niet hoeft te bezuinigen of in elk geval minder ingrijpend. Centrale bankiers, zeker Nederlandse en Duitse, hebben de naam de fles van tafel te halen als het feest gaat beginnen. Daarvoor heeft de zuinige Knot geen aansporing nodig.

'Maar hij is geen doemdenker, zoals je die nogal eens tegenkomt bij centrale bankiers', zegt Harry Garretsen, hoogleraar internationale economie in Groningen en lid van de bankenraad van De Nederlandsche Bank. In die hoedanigheid vergadert hij een paar keer per jaar met Knot.

Recht op het doel af, geen onnodige uitweidingen, kaarsrecht, niet uitbundig, geen gram te veel, beheerste handgebaren, onberispelijk kostuum met messcherpe vouwen in de pantalon: de president van De Nederlandsche Bank straalt 1,91 meter degelijkheid uit.

En dat is iets anders dan saai, zegt Mensink. 'Hij heeft een beetje de onderkoelde humor van Buma.' Bovendien: als de Rolling Stones op tournee gaan, is Knot er bij. Alle concerten vanaf 1990 heeft hij een of twee keer gezien.

Klaas Knot (49), getrouwd met een arts, vader van twee kinderen, is de achttiende baas van De Nederlandsche Bank. Met zijn bijna 44 jaar was hij de op een na jongste toen hij aantrad. Marius Holtrop (1946-1967) was vier maanden jonger.

In de zomer van 2011 trof Knot een aangeslagen bank aan, die onder vuur lag wegens falend toezicht. Het faillissement van Dirk Scheringa's bank DSB, het drama met de IJslandse bank Icesave en de nationalisatie van ABN Amro waren tekenen dat de toezichthouder was tekortgeschoten.

Tegenwoordig laat De Nederlandse Bank zijn tanden zien. Ook zonder Knot waren de teugels aangehaald - daarvoor was de roep van de politiek en de samenleving om een scherper toezicht te luid. Maar de aanpak is Knot op het lijf geschreven. Hij is strak in de leer en zou graag de bevoegdheid hebben hogere boetes uit te delen.

Nieuwe bestuursleden en commissarissen van banken en pensioenfondsen worden voortaan op het Frederiksplein in Amsterdam, waar de centrale bank zetelt, 'gegrild' voordat ze aan de slag mogen.

Delta Lloyd, de verzekeraar die agressief ging beleggen en zelfs met voorkennis handelde, werd hard aangepakt. Het kreeg een forse boete, de financieel directeur kon vertrekken. Een cowboybankier als Dirk Scheringa zou geen kans meer krijgen.

Het toezicht mag dan zijn verscherpt, van de bankencrisis hebben we te weinig geleerd, vindt Bas Jacobs, hoogleraar economie en overheidsfinanciën aan de **Erasmus School of Economics**. Ook onder Knot kiest De Nederlandsche Bank te vaak de kant van de banken, vindt hij. 'De kapitaalreizen zijn weliswaar iets verhoogd, maar ze zijn nog steeds belachelijk laag. Als het onverhoopt weer eens mis zou gaan met onze banken is de belastingbetaler nog steeds grandioos het haasje.'

De financiële architectuur is onvoldoende hersteld, zegt Jacobs. 'Een doordachte visie op de Nederlandse financiële sector ontbreekt. Hoe groot mag de financiële sector zijn? Zijn onze banken niet nog altijd veel te groot, te weinig transparant en te complex om te falen? Is het goed dat Nederlandse systeembanken daarom altijd zullen worden gered? Willen we ons tegen een volgende bankencrisis beter verweren, hadden we veel harder moeten ingrijpen.'

Een sterk gevoel van onafhankelijkheid wordt Knot toegedicht. Zeg hem niet: we moeten dit of dat, dat bepaalt hij zelf wel. In de governing council, het bestuursorgaan van de Europese Centrale Bank dat het monetaire beleid voor de euro bepaalt, is het geen koekoek eenzang meer sinds Knot er lid van is. Hij is het er niet mee eens dat de ECB massaal schuldpapieren van probleemlanden in Zuid-Europa blijft opkopen om de rente voor die landen behapbaar te houden en dat draagt hij uit.

Mensink: 'Dan moet je stevig in je schoenen staan. De ECB is hogere politiek, ze proberen net zo lang te drukken tot je omvalt. Hij is geen man voor: even een deeltje sluiten, dan krijg je de volgende keer meer.'

In zijn hart is hij een leraar, zegt Mensink. 'Hij legt uit in heldere taal. Mijn schoonmoeder begrijpt hem als hij op tv is.'

Het hoeft niet alleen te gaan over de euro, Griekenland, hypotheek of de Brexit. Over de opstelling van het Nederlands elftal en andere kroegonderwerpen praat hij net zo makkelijk.

Mensink: 'Klaas was in zijn studententijd coach van het eerste damesteam. Dat tekent de man ook. Hij kan niet volleyballen, maar hij zal wel even uitleggen hoe het moet.'

Knot is meer van het hardlopen. De marathon van New York liep hij in drie uur en 32 minuten, die van Amsterdam in 3 uur 19. Zijn loopschoenen gaan altijd mee, ter plekke zoekt hij een rivier. In Frankfurt, waar de Europese Centrale Bank zetelt, rent hij langs de Main, in Bazel (Bank of International Settlements) langs de Rijn en in Washington

(Internationaal Monetair Fonds) langs de Potomac. Langs een rivier kan hij nooit verdwalen. Knot is een man van zekerheden en van risico's uitsluiten.

Zoon van het noorden, middelste van drie kinderen. Hij werd geboren in Onderdendam (Groningen), groeide op in Roden (Drenthe) en Drachten (Friesland) en studeerde monetaire economie in Groningen. Zijn vader was handelaar in kunstmest, die op latere leeftijd nog een graad in de economie haalde. Zijn moeder was onderwijzeres.

Geen jongen van de elite, van een old boys network moet hij niets hebben. De verantwoordelijkheden van De Nederlandsche Bank en de financiële sector, waarmee zijn bank versmolten was geraakt, heeft Knot scherper afgebakend. Bonusen ('Het hele fenomeen impliceert een overschatting van de impact van een individu') heeft hij afgeschaft.

Mensink: 'Hij is ongevoelig voor status en hiërarchie, hij kijkt puur analytisch. Klaas is geen insider, maar een toezichhouder.'

En hij is wars van borstklapperij. Stukken van De Nederlandsche Bank vlooit Knot na op zelffelicitaties. Die gaan er onverbiddelijk uit. De bank kan best iets goeds hebben gedaan - het is aan anderen om dat op te merken.

Tijdens zijn studie voorzag Knot met allerlei baantjes in zijn onderhoud, hij had er alle tijd voor, het studeren ging hem makkelijk af. Borden afwassen in een Frans restaurant, de Martinihal schoonmaken, alles pakte hij aan. 'Klaas Knot, van bordenwasser tot bankpresident', zegt Mensink.

Een calvinist, zeker. Van sociaal-democratische snit, wordt vermoed, maar daarover zal hij zich nooit uitlaten. Mensink: 'Hij heeft sociale idealen, is geen rechtse corpsbal. Eerder het tegenovergestelde. Wij hadden een geweldige hekel aan die corpsballen.'

Sprak zijn voorganger Nout Wellink omfloerst, moesten bij uitspraken van Alan Greenspan, de vroegere directeur van de Amerikaanse centrale bank, er schriftgeleerden aan te pas komen om te ontcijferen wat hij mogelijk had bedoeld, Knot spreekt heldere taal.

Hij was de eerste centrale bankier die openlijk twijfelde of de Grieken het hoofd boven water konden houden. Hij foetert op de Europese Commissie die het toestaat dat Frankrijk jaar op jaar uitstel krijgt om te voldoen aan de begrotingseisen. 'Een ernstige ondermijning van de geloofwaardigheid van de Europese begrotingsregels.'

Over de eurocrisis: 'We zijn nog jaren bezig om het onderliggende puin op te ruimen.' Garretsen: 'Hij kan zijn mening heel stevig, heel Gronings brengen. Hij heeft geen lange aanloop nodig.'

Ook op het Frederiksplein zelf is een andere wind gaan waaien, de sfeer is minder hiërarchisch. Mensink: 'Toen ik er in de jaren negentig stage liep, had ik een handtekening van het management nodig als ik iets wilde faxen.'

De werknemer die op een vrije dag zonder jasje-dasje zijn vergeten paraplu op de bank kwam halen, kreeg te horen of hij soms met vakantie was. Een afdelingshoofd mocht 'je' tegen een directeur zeggen, een onderafdelingshoofd niet. Onder Wellink was dat al versoepeld.

Garretsen: 'Het is geen Google waar ze allemaal op een zitzak zitten, maar het is losser geworden. Daar heeft Knot onmiskenbaar een rol in gespeeld.'

Hadden vorige presidenten er een handje van hun medewerkers te vertellen hoe de wereld in elkaar zit, tegenwoordig klinkt geregeld 'Denk even mee, jongens, zit ik op de goede weg?' in de directiekamer van De Nederlandsche Bank.

Garretsen: 'De wetenschapper in hem zegt dat het absolute gelijk niet bestaat.'

Mensink: 'Hij heeft een hekel aan mensen die op hun strepen staan.'

Het kon minder

'Het zijn niet de meest extravagante mensen. Introvert, tegen de stugheid aan. Wars van uiterlijk vertoon. Het grootste compliment dat je van een Groninger kunt krijgen is: het kon minder. Maar als je het vertrouwen van hem hebt, is hij hondstrouw. Je moet er even door om binnen te komen, maar als je binnen bent, ben je ook binnen.' Klaas Knot op de vraag om de Groninger te karakteriseren in Groningen bevalt! 33 geboren Groningers over hun band met stad en ommeland.

FC Groningen

Hoewel Knot tegenwoordig zijn zontje meeneemt naar Ajax, is hij fan van FC Groningen, in zijn studietijd had hij een seizoenkaart. Het waren mooie jaren, de club werd derde in de competitie met tot kort voor het einde kans op de landstitel. Milko Djurovski was een van zijn favoriete spelers, publiekslieveling en enfant terrible uit Macedonië. Grillige aanvallers met sublieme acties. Aartslui, gokker en vrouwenjager, in alles een tegenpool van Knot. Zelf was Knot geen overmatig getalenteerde voetballer, maar hij had een paar seizoenen nodig om dat in te zien.

VIEW ORIGINAL PAGE: [pagina 12](#), [pagina 13](#)

Klaas Knot fietsend in Groningen, 1976 (achteraan) en in de winter van 1968-1969 (links).
Klaas Knot, president De Nederlandsche Bank: 1,91 meter degelijkheid.

27 March 2017

[◀ Previous](#) [Next ▶](#)